

September 2020

Číslo 1

MARTIN

Martinské noviny

Mesačník správ z mesta pre obyvateľov...

Kráľovná športu sa dočkala

STRANA 4 - 5

**Cyklotrasa do Tomčian
realitou**

STRANA 12

**Nové opatrenia ku
Covid-19**

STRANA 3

**Viliamovi Žingorovi
in memoriam**

STRANA 9

PRÍHOVOR ŠÉFREDAKTORA

Vážení Martinčania,

práve sa Vám dostalo do rúk úvodné číslo Martinských novín, ku ktorým sa Televízia Turiec po mnohých rokoch opäť vracia. Možno sú medzi vami ešte pamätníci, ktorí si na noviny z našej dielne spomínate. Ja sama som si v niektorých archívnych výtlačkoch zvedavo zalistovala a bola som prekvapená z informácií, udalostí či podujatí, ktorými vtedy naše mesto žilo. Veľmi ma teší, že dnes môžeme s našim kolektívom na prácu našich predchodcov nadviazať. A ktovie, možno si raz po mnohých rokoch niekto, rovnako ako ja zalistuje v tom dnešnom vydaní a stane sa mu to isté – bude prekvapený, čím sme v Martine „vtedy“ žili.

Úvodné príhovory by mali byť vo všeobecnosti príjemné a zrejme aj optimistické. Veľmi by som sa Vám chcela v takom duchu prihovoriť, ale dnešná situácia to nie veľmi dovoľuje. Dennodenne COVID-19, narastajúce čísla pozitívnych pacientov, každú minútu sa meniace opatrenia, „prestrelky“ politikov. A ešte k tomu pochmúrne počasie. Ale, záleží, ako sa k tomu človek postaví. Stačí zmeniť pohľad, keď predsa jeseň je aj farebná.

Dá sa namiesto čakania na nové negatívne správy a čísla (áno, aj ja to robím) viac venovať ľuďom, ktorých máme najradšej. Dá sa naučiť rešpektovať iného, aj keď má na veci iný názor ako je ten náš. Dá sa žiť do „veľkých aj malých“ politikov a odpovedať si na otázku, „ako by som rozhodol ja, urobil by som to lepšie?“ Skúsme nebyť všetci lekármi, hygienikmi či epidemiológmi a pokúsme sa spolu veriť, že ide o odborníkov, ktorí vedia čo robia a robia pre nás všetkých to najlepšie. A aj keď nám opatrenia nie sú po vôli, sme smutní či nahnevaní, skúsme viac myslieť na svojich rodičov, starých rodičov, (nie každý má to šťastie že ich má), na babičku od susedov, ktorá sa vám vždy milo prihovori, na suseda so zdravotným postihnutím, ktorý vám vždy vesele zaželá „pekný deň“, či na okaté dievčatko bez vlások, ktoré sa vás vždy opýta „Ahoj, ako sa máš?“. Ja si veľmi želám, aby aj oni robili náš svet krajším ešte dlhé roky. Milí Martinčania, neprestávajme byť ľuďmi.

Vaša Martina Veselovská, šéfredaktorka

PRÍHOVOR PRIMÁTORA

Milí Martinčania,

v rukách držíte prvé číslo Martinských novín – mesačníka, ktorý Vás bude pravidelne informovať o dianí v meste. Som nesmierne rád, že sa nám podarilo vytvoriť platformu, ktorá zabezpečí, aby sa k Vám dostali informácie pravidelne, rýchlo a jednoducho – každý mesiac zdarma priamo do Vašich schránok.

Na nasledujúcich stranách sa dozviete najdôležitejšie informácie o pripravovaných mestských projektoch a investičných zámeroch, v téme čísla sa predstaví problematika, ktorej sa momentálne mesto Martin venuje a, samozrejme, nebudú chýbať ani dôležité informácie o živote v jednotlivých mestských častiach. Na svoje si prídu aj priaznivci kultúry, umenia a športu. Priestor dostanú aj aktuálne témy, ktoré budú vysvetľovať priamo poslanci za jednotlivé mestské časti.

Je mi cťou, že prvé úvodné číslo patrí novovybudovanému atletickému štadiónu pri Spojenej škole – investičnej akcii, ktorá ukazuje, že tvrdá práca, nadšenie a chuť pracovať prinášajú svoje ovocie. Som presvedčený, že atletický štadión je len prvou lastovičkou na našej ceste k modernejšiemu, krajšiemu a ekologickejšiemu mestu. Verím, že aj Martinské noviny sú jedným zo spôsobov ako priblížiť dianie v meste jeho obyvateľom a čoskoro sa stanú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Ján Danko,
primátor mesta Martin

Zmeny vo fungovaní Mestského úradu Martin

Vzhľadom na zvyšujúce sa množstvo prípadov nakazených koronavírusom SARS-CoV-2 mesto Martin pristúpilo od piatku 25. septembra k novým opatreniam.

V meste Martin v posledných dňoch došlo k nárastu počtu prípadov nakazenia koronavírusom SARS-CoV-2. Mestský úrad Martin bude z uvedeného dôvodu fungovať v upravenom režime až do odvolania. Severný vchod do budovy bude uzatvorený a do budovy bude možný vstup výhradne z južnej strany. Pri vchode bude hliadka Mestskej polície Martin merať teplotu a kontrolovať nosenie rúšok. Žiadame obyvateľov a návštevníkov mesta, aby zvážili osobnú návštevu Mestského úradu do odvolania.

NOVÉ OPATRENIA KU COVID-19

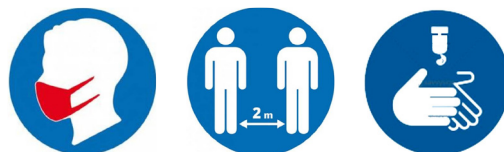
■ **Keď sme sa na začiatku roku zaradili medzi krajiny kde sa objavil COVID-19, mali sme trochu strach a nevedeli sme čo to prinesie. Doslova sme hltali informácie, počúvali sme s porozumením príkazy a nariadenia predstaviteľov štátnej moci. A správali sme sa zodpovedne. Po uvoľnení opatrení sme si mysleli, že sme to zvládli na jednotku. Prišlo leto, dovolenky a teraz aj druhá vlna ochorenia.**

Bohužiaľ, tá prináša so sebou aj znovuzavedenie opatrení a niektoré sú aj prísnejšie ako pri prvej vlne. Prinášame vám ich v malom prehľade.

Vláda schválila vyhlásenie núdzového stavu. Začal platiť vo štvrtok 1. októbra a zatiaľ má trvať 45 dní. „Uvidíme, ako sa nám prejavia cestovačky cez Dušičky a následne sa rozhodneme, či pokračujeme, alebo sa budeme môcť vrátiť do normálu,“ vysvetlil premiér.

Núdzový stav (maximálne na 90 dní)

Môže ho vyhlásiť vláda a to len pod podmienkou, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb. Zákon jasne hovorí aj o tom, že to môže súvisieť so vznikom pandémie. Vláda k čiastočnému vyhláseniu už pristúpila na jar. „Mohlo by dôjsť napríklad k obmedzeniu slobody pohybu, napríklad zákazom nočného vychádzania, alebo k uloženiu pracovnej povinnosti. Mohlo by sa aj obmedziť fungovanie pošty a doručovanie poštových zásielok.“ Zákon zároveň ráta aj s tým, že možno evakuovať ľudí na určené miesto či zakázať vjazd motorových vozidiel. Štát môže spraviť aj to, že zakáže vstup na určité územie, ktoré je postihnuté a ohrozené. Na skúmanie nevyhnutnosti takýchto krokov je na Slovensku oprávnený Ústavný súd. V prí-

Dodržujeme R – O – R

pade nerešpektovania nariadení sú stanovené pokuty do výšky 1 650 €, ale aj dvojročný trest vo väzení za porušovanie povinností krízovej situácie.

S účinnosťou od 1. októbra 2020 do odvolania sa všetkým prevádzkovateľom zariadení nariaďuje podľa § 48 ods. 4 písm. a) a e) zákona č. 355/2007 Z. z. dodržiavať nasledovné hygienické opatrenia.

Ústredný krízový štáb zakázal hromadné podujatia. Výnimku majú sobáš, pohreby, krstý a zasadnutia orgánov verejnej moci, ako aj podujatia, kde budú mať všetci negatívny test. Na všetkých hromadných podujatiach bude môcť byť maximálne 50 ľudí.

Do tohto počtu sa rátajú organizátori aj účastníci. Opatrenie, ktoré vydal Úrad verejného zdravotníctva SR, platí pre športové a kultúrne podujatia i omše. Stážkové slávnosti spadajú do hromadných podujatí a tak sú od októbra zakázané. Predpokladá, že sa presunú na jar, mesiac. Organizovanie rodinných osláv sa neodporúča.

Prevádzky verejného stravovania: opatrenie platí od 1. októbra.

Otvorené môžu byť iba prevádzky verejného stravovania, kde sa sedí. Ľudia by mali mať na tvári rúško v reštauráciách stále, nemusia ho mať len keďedia a pijú.

Otvorené by mali byť od 6. do 22. h. Povolený bude predaj jedla cez okienko a jeho rozvoz nonstop. Tie, kde sa stojí, musia byť zatvorené. Prevádzkam verejného stravovania sa odporúča dodržiavať vyššie uvedené pravidlá, pokiaľ sú schopné zabezpečiť a dodržať odstup 2 metre medzi stolmi v priestoroch určených pre zákazníkov.

Zmeny v nosení rúšok: rúška sa musia povinne nosiť v interiéri, pri športových aktivitách, v interiéri ústredný krízový štáb „dôrazne odporúča ich nosenie“. Povinnosť nosiť rúško aj v exteriéri opäť vstúpilo do platnosti. Nosiť sa však bude v prípade, ak rozstupy medzi ľuďmi budú menšie ako dva metre, ak nepochádzajú z jednej domácnosti.

Nos a ústa nemusia mať prekryté deti do troch rokov, deti v interiéri materskej školy a jasí, osoby so závažnými poruchami autistického spektra a žiaci so stredným a ťažkým mentálnym alebo sluchovým postihnutím.

Školáci a študenti druhého stupňa základných škôl a na stredných školách budú musieť aj naďalej nosiť rúška. Na prvom stupni budú odporúčané.

V obchodoch a obchodných domoch budú od 1. októbra povinné rúška, dvojmetrové odstupy a dezinfekcia rúk. V prípade obchodov začína znovu platiť obmedzenie zákazníkov na prevádzkach a zavádzajú sa limity – 10 m² na zákazníka. Bude obmedzený aj počet osôb na prevádzku. Opatrenia by mali kontrolovať zamestnanci obchodu či obchodného domu pri vstupe.

Viac info na www.uvzsr.sk

Okresný úrad v Martine vedie od prvého septembra Vladimír Polakovič

Hnutie OĽaNO premiéra Igora Matoviča obsadilo počas leta svojimi nominantmi všetkých 72 prednostov okresných úradov na Slovensku. Na miesto martinského prednostu si po Marcelovi Maťovčíkovi zasadol Vladimír Polakovič. Ako sám nový prednosta prezradil, v tejto funkcii chce nadviazať na to dobré, čo na úrade fungovalo doteraz a, zároveň, za najväčšiu úlohu si pokladá posunúť úrad proklientsky, bližšie k ľuďom. V tomto smere chce pokračovať v snahách svojho predchodcu a dostať do reálnej podoby dlho avizované vybudovanie Klientskeho centra, ktoré by malo zlučovať všetky odbory a pracoviská okresného úradu pod jednu strechu.

MV

„Hviezdoslavka“ dostala nový povrch

Keď sa na začiatku leta začalo s opravami parovodu na hlavnej tepne v meste, tak veľa ľudí neverilo, že sa to do zimy ukončí. Na komunikáciách pribúdali obchádzky. Počas leta je menej aut a tak práce prebiehali plynule. Začiatkom septembra sa, konečne, motoristi dočkali už pomaly zázraku v podobe nového asfaltového povrchu na Hviezdoslavovej ulici. Neuveriteľné sa stalo skutočnosťou, a dnes si už môžu dokonale vychutnať jazdu po ulici, kde roky boli len samé záplaty a jamy. Toto je asi najlepšia tohtoročná správa pre motoristov v meste.

jc

KRÁĽOVNÁ ŠPORTU SA DOČKALA

■ **Martinská atletika mala 2. 9. 2020 najkrajší deň po dlhých rokoch. Podarilo sa to čo už veľa ľudí ani nechcelo veriť. Za prítomnosti predstaviteľov mesta, VÚC, ale aj predstaviteľov štátu sa podarilo otvoriť atletický štadión v Martine.**

Štadión so 400-metrovým oválom s ôsmimi dráhami a športoviskami, pripravený aj na medzinárodné atletické súťaže, otvorili pri Spojenej škole v Martine. Podľa predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) Eriky Jurinovej si vybudovanie štadióna doteraz vyžiadalo investíciu ŽSK 850 000 eur, rovnakú sumu vložilo mesto Martin a Slovenský atletický zväz sa podieľal sumou 400 000 eur. Prezident Slovenského atletického zväzu Peter Korčok uviedol, že ide o druhý certifikovaný

Veľkú zásluhu na tomto martinskom skvoste má aj teraz už bývalý poslanec MZ, ale stále srdcom športovec, Alexander Lilge. Priznal veľa problémov, ale nikdy sa myšlienky na takéto dôstojné miesto pre martinskú atletiku nevzdal. Doslova bojoval telom aj dušou za športovcov, ale veľkou oporou mu boli aj poslanci či už na MZ alebo vo VÚC, ktorí zdieľali jeho snahu. Vždy sa podarí dobrá vec, keď sa spoja sily a oduševnenie, hlav-

Alexander Lilge
Zdroj: TV Turiec

Slávnostné prestrihnutie pásky.
Zdroj: TV Turiec

štadión na Slovensku. Podarilo sa zrealizovať projekt, na ktorom participovali okrem mesta Martin aj ŽSK a Slovenský atletický zväz. Pridalo sa množstvo miestnych partnerov a podporovateľov uviedol Peter Korčok.

Podľa martinského primátora Jána Danku by sa čo najskôr mala zrealizovať aj druhá etapa výstavby atletického štadióna. „Toto je dobrý príklad, ako sa dá rýchlo urobiť pekná vec. Musíme so ŽSK a Slovenským atletickým zväzom urobiť všetko pre to, aby sa prostriedky naakumulovali a podarilo sa projekt dotiahnuť do konečnej podoby.“

ne v ľuďoch a podnikateľoch, ktorí boli veľmi nápomocní. Toto je ale len prvá etapa. Potrebujeme vybudovať ešte zázemie pre športovcov, rozhodcov, trénerov ale i funkcionárov – šatne, sociálne zariadenia, klubové priestory. Samozrejmosťou bude aj tribúna pre divákov. V pláne je aj vybudovanie prístupovej cesty a parkovacie plochy.

Správu nad týmto športovým areálom prevzala Správa športových zariadení mesta Martin. Ako sa nám vyjadril jej riaditeľ Štefan Balošák, je to pre nich česť, ale aj výzva. Táto atletická kráska nebude slúžiť len profesionál-

ným športovcom, ale všetkým občanom mesta, ktorí majú chuť urobiť niečo pre seba a svoje zdravie.

Realizovaná stavba predstavuje zatiaľ len I. etapu výstavby atletického areálu. V II. etape sa pripravuje vybudovanie potrebného zázemia (šatne a administratívne priestory s tribúnou pre divákov) a v III. etape vybudovanie rozsvieteného areálu.

Realizovaná dráha je vysokej profesionálnej kvality a získala certifikát World athletics class 2 (aktuálne je na Slovensku v tejto kategórii zaradená len atletická dráha v Šamoríne a práve naša dráha v Martine).

Dráha zatiaľ nie je uvedená do prevádzky, nakoľko je potrebné doriešiť nedorobky na štadióne zo strany zhotoviteľa a kolidáciu stavby, ktorú zabezpečuje VÚC a mala by sa uskutočniť koncom septembra.

Pre verejnosť pripravujeme toalety, ktoré sme mohli začať riešiť až po odovzdaní stavby zhotoviteľom investorovi (VÚC). Až po ich dobudovaní plánujeme sprístupniť dráhu pre bežeckú verejnosť. Zároveň prebiehajú rokovania o budúcom prevádzkovateľovi areálu, ktorým by sa s najväčšou pravdepodobnosťou mala stať práve Správa športových zariadení mesta Martin.

Otvorenie areálu je teda závislé od rýchlosti konania úradov. Predpokladáme otvorenie pre verejnosť v druhej polovici októbra,

POZNAJ SVOJHO POSLANCA

■ **Mesto Martin je rozdelené na sedem mestských častí. Podľa počtu obyvateľov im prislúcha aj počet volených zástupcov – poslancov. Prinášame vám ich zoznam, aby ste sa lepšie zorientovali, na koho sa môžete v prípade potreby alebo podnetu obrátiť.**

Mestská časť Ľadoveň – Jahodníky – Tomčany je najväčšia mestská časť mesta Martin a bola zriadená na základe štatútu. Žije tu približne 11 450 obyvateľov, ktorých zastupuje v mestskom zastupiteľstve sedem poslancov. Mestská časť je situovaná na juhu mesta a susedí s mestskou časťou Stred a Podháj – Stráne.

Tomčany, Stará Ľadoveň a Odtoky sú tvorené z rodinných domov, zatiaľ čo sídliská Ľadoveň a Jahodníky z panelových domov. Okrem základnej občianskej vybavenosti (dve základné školy, tri škôlky, obchody) tu možno nájsť i osemročné gymnázium, daňový úrad, domov dôchodcov, mestskú políciu ako aj dva cintoríny. V Tomčanoch sa nachádza letisko pre športové lietanie.

Ing. Marek Belák, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia ekonomická,
e-mail: marek.belak@martin.sk

MUDr., Mgr. Tatiana Červeňová, MPH, MHA, zástupkyňa primátora mesta, poslankyňa mestského zastupiteľstva, členka predstavenstva, komisia sociálnozdravotná, komisia životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany,

e-mail: tatiana.cervenova@martin.sk

JUDr. Marína Gallová, poslankyňa mestského zastupiteľstva, mestská rada, predseda komisie ochrany verejného záujmu, komisia kultúry, komisia športu,

e-mail: marina.gallova@martin.sk

Mgr. Martin Kalnický, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia športu,

e-mail: martin.kalnicky@martin.sk

Martin Lechan, poslanec mestského zastupiteľstva, predseda komisie kultúry, komisia ochrany verejného záujmu,

e-mail: martin.lechan@martin.sk

Mgr. Marcel Matovčík, poslanec mestského zastupiteľstva, e-mail: matovcik@martin.sk

Mgr. Imrich Žigo, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, člen predstavenstva, predseda komisie ekonomickej, komisia sociálnozdravotná, dozorná rada Martinsko-flámske PODNIKATEĽSKÉ A INKUBÁTOROVÉ CENTRUM, s. r. o.,

e-mail: imrich.zigo@martin.sk

Stred je mestská časť mesta Martin zriadená na základe štatútu. Žije tu približne 5 840 obyvateľov, ktorých zastupujú v mestskom zastupiteľstve štyria poslanci. Mestská časť v sebe zahŕňa centrum mesta a jeho bezprostredné okolie. Susedí s mestskou časťou Ľadoveň – Jahodníky – Tomčany a Severom.

Okrem historického centra s dvomi kostolmi, divadlom, múzeami, železničnou a autobusovou stanicou sa tu nachádzajú viaceré kultúrne pamiatky a obchody. V severnej časti sa nachádza panelové sídlisko, štadión a plaváreň. Sídlí tu aj lekárska fakulta, školy, škôlky, umelecká škola, gymnázium, Slovenská národná knižnica, viaceré úrady či Matica slovenská. V tejto mestskej časti sídli aj mestský úrad.

MVDr. Peter Buocik, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu,

e-mail: peter.buocik@martin.sk

MUDr. Igor Homola, PhD., poslanec mestského zastupiteľstva, mestská rada, komisia mládeže a športu,

e-mail: igor.homola@martin.sk

Mgr. Bruno Horecký, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, mestská rada, predseda komisie školstva, vzdelávania a mládeže,

e-mail: bruno.horecky@martin.sk

Ing. arch. Kristína Šubjaková, poslankyňa mestského zastupiteľstva, členka dozornej rady, predseda komisie legislatívnej, územného plánu a výstavby,

e-mail: kristina.subjakova@martin.sk

Sever je mestská časť mesta Martin zriadená na základe štatútu. Žije tu približne 6 270 obyvateľov, ktorých v mestskom zastupiteľstve zastupujú štyria poslanci. Mestská časť je situovaná na sever od centra mesta a susedí s mestskými časťami Stred a Košúty.

Ide o panelové sídlisko, kde sa okrem škôl, škôlok, obchodov a inej štandardnej občianskej vybavenosti nachádzajú i kasárne, cintorín či farský Kostol Sedembolestnej Panny Márie, ktorý postavili v deväťdesiatych rokoch, a ktorý patrí medzi najväčšie v Žilinskej diecéze.

Ing. Zuzana Badová, poslankyňa mestského zastupiteľstva, členka dozornej rady,

komisia ochrany verejného záujmu, komisia školstva, vzdelávania a mládeže, komisia životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany, e-mail: badova@martin.sk

Ing. Jozef Krištoff, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva,

e-mail: jozef.kristoffy@martin.sk

Zita Sekerková, poslankyňa mestského zastupiteľstva, komisia životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany,

e-mail: zita.sekerkova@martin.sk

Zuzana Vonsová, poslankyňa mestského zastupiteľstva, člen mestskej rady, komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu,

e-mail: vonsova@martin.sk

Košúty sú mestská časť mesta Martin zriadená na základe štatútu. Žije tu približne 5 860 obyvateľov, ktorých v mestskom zastupiteľstve zastupujú traja poslanci. Mestská časť je situovaná v severovýchodnej časti mesta, medzi mestskými časťami Priekopa a Sever.

Nachádza sa tu škola, škôlka, obchody, no i archeologická lokalita Hrádok so zaniknutým cintorínom, často prezývaná Attilov hrob.

Bc. Tibor Adamko, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, člen dozornej rady, komisia cestovného ruchu, komisia energetickej, e-mail: tibor.adamko@martin.sk

Dušan Kubička, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu,

e-mail: dusan.kubicka@martin.sk

Ing. Dalibor Steindl, poslanec mestského zastupiteľstva, člen mestskej rady, výkonný riaditeľ Oblastnej organizácie cestovného ruchu Turiec, komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu, e-mail: steindl@martin.sk

Priekopa je mestská časť mesta Martin zriadená na základe štatútu. Žije tu približne 9 350 obyvateľov, ktorých v mestskom zastupiteľstve zastupuje päť poslancov. Mestská časť je situovaná na severovýchode mesta a susedí s mestskou časťou Košúty a mestom Vrútky. Rieka Turiec ju oddeľuje od mestskej časti Záturcie.

Mestskú časť Priekopa pretína potok Jordán a nachádza sa tu stará zástavba ešte z 18. storočia, rovnako ako panelové sídlisko. Mestská časť Priekopa disponuje plnou občianskou vybavenosťou (školy, škôlky, supermarkety, hotely, kostol, železničná zastávka). K mestskej časti patrí aj priemyselná zóna, kde v súčasnosti sídlia desiatky spoločností a nachádza sa v areáli bývalého Slovšportu a skladov Zdroj

za železničnou traťou. Priekopa bola do roku 1971 samostatnou obcou.

PhDr. Mgr. Martin Hudec, poslanec mestského zastupiteľstva, člen predstavenstva, predseda komisie sociálnozdravotnej, predstavenstvo, e-mail: hudec@martin.sk

Ing. Peter Kašuba, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia legislatívna, územného plánu a výstavby, e-mail: peter.kasuba@martin.sk

Ing. Stanislav Thomka, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia ochrany verejného záujmu, komisia kultúry, dozorná rada, e-mail: thomka@martin.sk

Lubomír Vaňko, poslanec mestského zastupiteľstva, mestská rada, komisia životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany, člen predstavenstva, e-mail: lubomir.vanko@martin.sk

PaedDr. Peter Vons, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia športu, člen predstavenstva, dozorná rada, e-mail: peter.vons@martin.sk

Záturčie je mestskou časťou mesta Martin zriadenou na základe jeho štatútu. Žije tu približne 7 520 obyvateľov, ktorých v mestskom zastupiteľstve zastupujú štyria poslanci. Záturčie je situované v severozápadnej časti mesta a susedí s mestskou časťou Podháj – Stráne. Rieka Turiec ho oddeľuje od mestskej časti Priekopa.

Prevažnú časť mestskej časti Záturčie tvorí panelové sídlisko, ktorého okolie sa vyznačuje plnou občianskou vybavenosťou (škola, škôlka, evanjelický kostol, obchody, nákupné centrum). Z kultúrnych pamiatok sa na jej území nachádza Kaštieľ Záturčie (postavený ako kostol, na konci 19. storočia prestavaný na kaštieľ), renesančná kúria zo 17. storočia a pamätník významného rodáka zo Záturčia Jána Kalinčiaka. Prvá zmienka pochádza z roku 1245, čím sa Záturčie radí medzi najstaršie dolnoturčianske osady. Do 13. storočia sa datuje aj pôvod Záturčian, najstaršej zemianskej rodiny v Turci, ktorá pochádzala takisto z vtedajšej obce Záturčie.

Róbert Gajdoš, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia legislatívna, územného plánu a výstavby, e-mail: robert.gajdos@martin.sk

Mgr. Martin Makovník, poslanec mestského zastupiteľstva, predseda komisie športu, e-mail: makovnik@martin.sk

Ing. Michal Uherčík, poslanec mestského zastupiteľstva, mestská rada, člen komisie športu, komisia legislatívna, územného plánu a výstavby, e-mail: michal.uhercik@martin.sk

PaedDr. Tomáš Zanolit, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, komisia školstva, vzdelávania a mládeže, predseda ko-

misie životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany, člen predstavenstva, e-mail: tomas.zanolit@martin.sk

Podháj – Stráne je mestská časť mesta Martin zriadená na základe jeho štatútu. Žije tu približne 7 080 obyvateľov, ktorých v mestskom zastupiteľstve zastupujú štyria poslanci. Mestská časť je situovaná na severozápad od centra mesta a susedí s mestskou časťou Záturčie. Siahla až po úpatie Lúčanskej Malej Fatry, odkiaľ vedie turistický chodník na Martinské hole. Pre stúpcov náročnejšieho výstupu je to prístupová cesta na horolezecký ferratový chodník.

V mestskej časti Podháj – Stráne možno nájsť bytovú zástavbu, rovnako ako pokojnú oblasť s rodinnými domami. Mestská časť a jej okolie sa vyznačuje plnou občianskou vybavenosťou (obchody, blízkosť škôl, škôlok a obchodných centier). V mestskej časti sa nachádza zimný štadión, športová hala, kasárne, rozľahlý areál bývalých strojární či budova bývalého martinského pivovaru.

Ing. Tomáš Ignáčik, predseda MČ, poslanec mestského zastupiteľstva, člen dozornej rady, komisia ochrany verejného záujmu, komisia legislatívna, územného plánu a výstavby, e-mail: tomas.ignacak@martin.sk

Ing. Rudolf Kollár, zástupca primátora mesta, poslanec mestského zastupiteľstva,

člen dozornej rady, člen výkonného výboru Združenia Malá Fatra, ekonomická komisia, e-mail: rudolf.kollar@martin.sk

Zdenko Kozák, poslanec mestského zastupiteľstva, člen dozornej rady, mestská rada, komisia ochrany verejného záujmu, komisia legislatívna, územného plánu a výstavby, e-mail: kozak@martin.sk

MUDr. Slavomír Šuch, poslanec mestského zastupiteľstva, člen dozornej rady, komisia ochrany verejného záujmu, predseda posudkovej komisie, komisia sociálnozdravotná, e-mail: such@martin.sk

*Žiadné liečenie
nepomáha dlhodobo,
ak človek nezmení
svoj spôsob života,
ktorý ho k ochoreniu
priviedol.*

(Aristoteles)

Začal sa nový školský rok. Ako boli školy pripravené na hygienické opatrenia?

■ To bola otázka na hovorkyňu mesta Zuzanu Kalmanovú, ktorá to zisťovala na odbore školstva Mestského úradu.

Mesto Martin zatiaľ získalo zo štátneho rozpočtu účelovú dotáciu pre základné školy vo výške 465 eur na vzdelávací materiál pre žiakov základných škôl. V máji 2020 mesto Martin vyčíslilo vplyv pandémie na výdavky v základných školách. Uplatnili sme si požiadavku na 223 050 eur (zvýšené osobné výdavky na upratovanie, nákup dezinfekcie, rúšok, teplomerov a podobne) – zatiaľ sme však zo štátneho rozpočtu nedostali žiadne finančné prostriedky.

V auguste 2020 mesto Martin predložilo žiadosť na dohodovacie konanie na zabezpečenie protiepidemiologických opatrení (žiadosť bez vyčíslenia nákladov – má ich doplniť okresný úrad). Zatiaľ neboli mestu Martin pridelené žiadne finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.

Školy a školské zariadenia boli pripravené na

Otvorenia školského roku sa zúčastnil aj primátor mesta.
Zdroj TV Turiec

prevádzku v školskom roku 2020/2021 podľa požiadaviek hygienikov a odporúčaní ministerstva školstva. Všetok dezinfekčný a ochranný hygienický materiál si školy a školské zariadenia zabezpečovali a uhrádzali z rozpočtu školy.

Kolko žiakov nastúpilo do škôl?

Do základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Martin nastúpilo 3 617 žiakov.

Materské školy v školskom roku 2020/2021 navštevuje 1 243 detí.

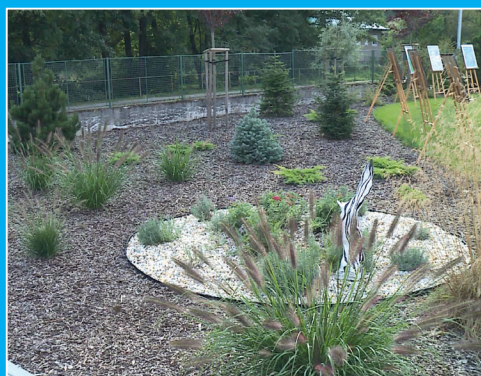
Je mesto pripravené im v prípade druhej vlny pomôcť aj finančne pri zabezpečení ochranných prostriedkov pred ochorením Covid-19?

Mesto Martin je pripravené operatívne riešiť všetky vzniknuté problémy tak, aby bolo minimalizované ohrozenie zdravia a bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov mesta.

SZUŠ v Záturčí má čarovnú záhradu

„Zachráňme našu záhradu“ – toto sa stalo veľkým priáním vedenia Súkromnej základnej umeleckej školy v Záturčí. Množstvo aktivít na uskutočnenie tohto priania odštartovalo ešte v roku 2017 a po dlhom písaní žiadostí, projektov a grantov sa to napokon podarilo. Dnes môžu žiaci svoj talent rozvíjať v čarovnom prostredí, ktoré ešte viac napomáha tvorivosti, fantázii a umeniu.

jc

JAZIERKO V KOŠÚTOCH SA PREMENILO NA SVET ROZPRÁVOK A JAZERNÝCH BYTOSTÍ

Členovia OZ Algade art aj počas náročného koronavírusového obdobia vo veľkom pracovali na zveľadovaní čarovného jazierka v Košútoch, ktoré sa stalo obľúbenou a vyhľadávanou oddychovou zónou a zónou mnohých atrakcií pre malých i veľkých. Návštevníci tam po novom nájdu aj ďalšie unikátne sochy z dielne rezbára Miroslava Kalanku. K doterajším jazerným bytostiam pribudol strážca jazierka – lesný muž, ale aj rybár so svojou zlatou rybkou, ktorá vraj naozaj plní želania. Toto úžasné miesto sa „duša“ jazierka Gabriela Špalková rozhodla širokej verejnosti priblížiť veľkolepo. Vďaka členom ochotníckeho divadla zo Žabokriek tam zavítali víly, vodník, škriatok a mnohé ďalšie postavičky a otvorili ozajstný svet rozprávok.

MV

Jazerné víly...
Zdroj: TV Turiec

Viliamovi Žingorovi in memoriam

■ Mesto Martin svojimi rozhodnutiami pomaly napráva aj krivdy minulosti. Čestné občianstvo mesta Martin in memoriam udelilo legendárnemu partizánskeму veliteľovi, jednej z najvýraznejších osobností národnoslobodzovacieho boja v našom regióne. Jeho meno Turčania poznajú veľmi dobre, je to Viliam Žingor.

O to najcennejšie, čo človek má – o život – neprišiel tento legendárny partizán v boji, ale následkom komunistického dogmatizmu páchajúceho nezmyselné násilie. Jeho snahou bolo odstrániť nepriateľov zo svojich radov i za cenu fiktívnych vykonštruovaných obvinení a zničených ľudských životov.

Viliam Žingor (30. 7. 1912 – 18. 12. 1950) sa narodil v obci Bystrička, študoval na gymnáziu v Martine, neskôr na Vysokej poľnohospodárskej škole v Brne, ktorú nedokončil. Pracoval na rodinnom hospodárstve, pôsobil ako úradník v Turčianskom sv. Martine, neskôr ako kníhkupec v Bratislave. V roku 1943 mal narukovať do Slovenskej armády, no namiesto toho zbehol do hôr.

Na jar 1944 založil partizánsku skupinu. Bol organizátorom a veliteľom jednotky so štáбом v horárni Pod Stránami v Malej Fatre, neskôr v Prieslopskej doline. Bol to prvý partizánsky oddiel v Turci. V auguste 1944 založil lesný výcvikový tábor v okolí Valče, kde sústreďoval zbrane, potraviny a cvičil partizánov.

Onedlho nadviazal spojenie so skupinou Piotra Velička, dohodol premiestnenie skupiny

Viliam Žingor.

partizánsky lesný tábor. Bol veliteľom 1. čs. partizánskej brigády, neskôr veliteľom 2. čs. partizánskej brigády generála Milana Rastislava Štefánika v Sklabini, s ktorou operoval v Malej Fatre a v Rajeckej doline. Zúčastnil sa s ňou na partizánskych bojoch v Turci.

Po vojne vstúpil do Komunistickej strany Slovenska, bol poslancom Slovenskej národnej rady. Otvorene nespokojný s politikou strany z jej radov v júli 1947 vystúpil.

Neprijal politické zmeny po roku 1948, za čo ho prenasledovali. Často bol bez práce i prostriedkov. V roku 1949 sa nasťahoval do chaty v Račkovej doline v Západných Tatrách.

do Kantorskej doliny, kde sa potom sústreďovali aj ďalšie partizánske oddiely a vytvorili

Pre komunistické vedenie to bolo neprijateľné. Viliam Žingor však odmietol ponuku vrátiť sa z hôr a zaradiť sa do normálneho života. Stal sa tak nepriateľom štátu. Na základe vykonštruovaného obvinenia z vlastizrady a vyzvedačstva ho v roku 1950 odsúdili na smrť a popravili.

V roku 1968 Viliama Žingora právne a občiansky rehabilitovali, no neskoršia normalizácia bránila vo zverejňovaní tejto informácie. Plnej rehabilitácie sa mu dostalo až po roku 1989. V roku 1990 bol povýšený na generálmajora in memoriam. V Martine je po ňom pomenovaná ulica.

Slávnostného aktu a zápisu do kroniky sa zúčastnil aj jeho syn Radomír Žingor, ktorý sa nakoniec poďakoval primátorovi Jánovi Dankovi, ale aj vedeniu mesta doslova so slzami v očiach. Veľmi ocenil, že po 76 rokoch sa jeho otcovi dostalo takéto ocenenie. **jc**

Ján Barto

Za našimi divadelníkmi

Tvorivý proces v divadle vedie k vytváraniu neformálnych vzťahov, takže aj tie medziľudské sú blízke, dôverné. Toto zblíženie vedie

k tomu, že odchod niekoho z radov divadelníkov do večnosti bolestivo zasiahne všetkých, celý kolektív.

Tak to bolo aj pri smutnej správe, že zomrel Ján Barto, dlhoročný člen umeleckého súboru Slovenského komorného divadla v Martine. Vďaka jeho vitalite aj napriek pokročilému veku, len pred mesiacom dovŕšil 93 rokov, všetci verili, že ako jeden z najstarších divadelníkov bude naďalej svedkom vývoja profesionálneho divadla. Zvlášť sa skon Jána Bartu dotkol tých členov súboru, ktorí nastúpili do

martinského divadla v 70. rokoch minulého storočia.

Janko Barto však bude chýbať, vďaka jeho kamarátskej a ústretovej povahe, aj mladým členom hereckého súboru, ktorých úctu, priazeň a priateľstvo si veľmi vážil, dodávalo mu silu, životnú radosť a veľakrát to verejne vyslovil, ako ho teší stáť s mladými kolegami na javisku. Keď prišiel čas a opustil javisko, bol spokojný, keď videl, ako mladí kolegovia úspešne prevzali štafetu, ktorú sám desiatky rokov niesol.

Na priečelí Národného domu tento mesiac pričasto veje smútočná zástava. Umelecký súbor SKD postihla ďalšia strata. 11. septembra odišiel do hereckého neba Martin Horňák. „Martin Horňák patril k skupine mladých hercov, ktorí od polovice sedemdesiatych rokov určovali umelecký profil Divadla SNP“ (ako sa vtedy SKD volalo). Mnohé divadlá závideli Mar-

tinu takú charakterovo rôznorodú, ale tvorivým názorom súrodú, spoločným účinkovaním v inscenáciách zohratú partiu. Po odchode

viacerých hercov do iných divadiel, vykryštalizovalo sa v mužskej časti súboru kvarteto hodné i národného divadla. Nie je priestor na výpočet jeho javiskových postáv, zoznam by bol dlhý, na čele ktorého by stál Cyrano a jeho osudové stretnutie s Roxanou.

Nezmazateľne sa zapísal do dabingovej tvorby nielen ako herec, ale aj ako režisér.

Chýbať bude hlavne svojim najbližším, pretože citové vzťahy vytvorené počas spoločného života strata blízkeho človeka bolestivo zasiahne. **VH, jc**

Martin Horňák

Tréningová hokejová hala bude financovaná z úveru

Na dostavbu tréningovej haly má mesto Martin možnosť získať v súčasnosti výhodné úverové zdroje. Z tohto dôvodu prebehlo verejné obstarávanie na dodávateľa stavby, v ktorom sa podarilo vysúťažiť hodnotu 2 milióny eur. Hoci sa v septembri minulého roka poslanci zaoberali alternatívnym riešením financovania tohto investičného zámeru prostredníctvom koncesionárskeho obstarávania, už na augustovom zasadnutí odporučili vedeniu zistiť možnosti úveru v bankách. Najlepšia ponuka prišla od Slovenskej sporiteľne a na mestskom zastupiteľstve v septembri poslanci odsúhlasili toto riešenie. Úver vo výške 2 000 088 € bude mať dobu splatnosti 10 rokov. Mesto je predbežne s bankou dohodnuté, že pokiaľ by sa našli pri dostavbe aj iné zdroje, napríklad eurofondy, alebo štátny rozpočet, tak sa úver bude môcť čerpať aj na iné investičné akcie.

Jedným z podujatí Európskeho týždňa mobility bol aj olovrant pre cyklistov

Už po štvrtý raz (17. 9. 2020) pripravili pracovníci mestského úradu podujatie na cyklotrase vedúcej popri Vajanského námestí. Cyklisti sa tam mohli cestou z práce alebo zo školy občerstviť. Tento rok je toto podujatie spojené aj s kampanou „Do práce na bicykli“, ktorá bola v dôsledku pandémie koronakrízy presunutá z mája na september.

Završením Európskeho týždňa mobility bol aj tzv. letný biatlon

Mesto Martin, v spolupráci so spoločnosťou FATRA SKI, usporiadali na dopravnom ihrisku na Severe pre deti veľkú novinku. Okrem toho, že si preverili svoje vedomosti o pravidlách cestnej premávky na terénnej kolobežke, vyskúšať si mohli aj laserovú tréningovú biatlonovú strelnicu. Deti tak mali možnosť na vlast-

nej koži zistiť, aké to majú naši profesionálni športovci na zimných pretekoch. Spoločnosť FATRA SKI vždy veľmi rada prispeje svojou organizáciou k takýmto podujatiam. Sú to športovci, vyznávajúci alternatívne druhy dopravy, čo je hlavnou myšlienkou Európskeho týždňa mobility.

Správne zamierenie je dôležité.
Zdroj: TV Turiec

Mesto ani poslanci pred pomocou martinskému hokeju oči nezatvárajú

Na pôde zimného štadióna sa 14. 9. 2020 konalo spoločné stretnutie primátora mesta, poslancov mestského zastupiteľstva a zástupcov vedenia hokejového klubu. Cieľom stretnutia, ktoré inicioval primátor bolo riešenie situácie, v ktorej sa martinský hokej aj v dôsledku pandémie koronavírusu ocitol. Na stretnutí odznelo, že mesto má zviazané ruky vzhľadom na nariadenia Európskej únie, no otázku hokejového klubu mesto vníma ako veľmi dôležitú, ale legislatívne mestu neumožňuje vyššiu pomoc vrcholovému športu, ktorej strop je 200 000 eur – za 3 roky. Ako povedal primátor mesta, vie že situácia je vážna, ale treba vydržať do schválenia nového mestského rozpočtu, ktorý príde na zastupiteľstvo v novembri.

Samozrejme, je aj naďalej dôležité hľadať pomoc aj u sponzorov, lenže tí sú zdržanliví, nakoľko im chýbajú v hladisku fanúšikov, čo ale nie je možné v terajšej situácii. Bohužiaľ v takejto nepriaznivej situácii a, dokonca, niekde ešte v horšej sú aj ostatné hokejové kluby po celom Slovensku.

JESEŇ JE AJ ČAS SLIVIEK

Určite každý z nás pozná toto ovocie našich záhrad a pozná chuť a vôňu lekváru, ktorý skončil v buchtách, ktoré napiekla babička. Vracia nás to do čias detstva. Nie je to exotické ovocie aj keď jeho pôvod je na Kaukaze. Na naše územie sa slivka dostala už v 5. storočí so slovanskými kmeňmi. Slivky v 100 g obsahujú 45 kalórií, 0,3 g tukov, 11 g sacharidov (z toho 10 g cukry), 1,4 g vlákniny, 0,7 g bielkovín. Ďalej obsahujú organické kyseliny, triesloviny, dusíkaté látky, vitamín A, všetky vitamíny skupiny B okrem B7 a B12, vitamín C, z mine-

rálnych látok obsahujú draslík, meď, zinok, horčík, vápnik, sodík, fosfor a železo. Slivky pomáhajú v boji proti cukrovke, pomáhajú pri stavoch úzkosti, zvyšujú odolnosť proti stresu, pomáhajú udržiavať zdravé trávenie, bránia vzniku osteoporózy, udržiujú zdravé srdce, pomáhajú redukovať hmotnosť. Zo sliviek vyrábame kompóty, lekváre a môžeme ich sušiť. Sú veľmi obľúbené v kuchyni, plnia sa nimi ovocné knedle, lekvárom sa plnia buchtu i koláče. Dozreté až prezreté plody sa nechávajú kvasiť a používajú sa na výrobu destilátov (slivovica).

Zdroj: Internet

RECEPT

Slivkový hrnčekový koláč

Zdroj: Internet

- slivky
- polohrubá múka, 2 hrnčeky
- kryštálový cukor, 1 hrnček
- olej, ½ hrnčeka
- mlieko, 1 hrnček
- vajcia 2
- vanilkový cukor 1
- prášok do pečiva 1
- škoricový cukor 1

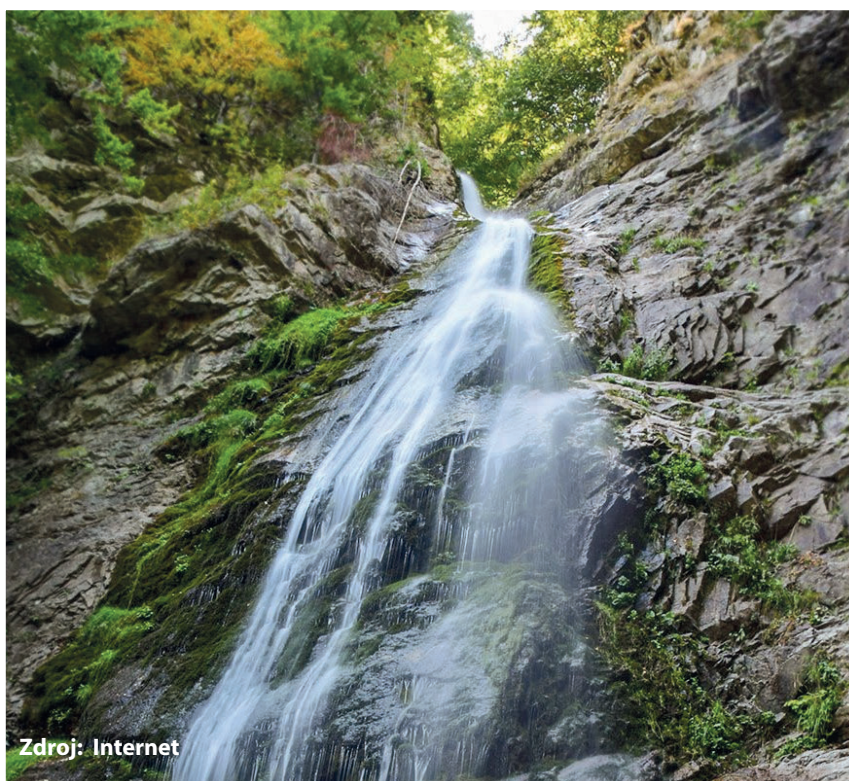
Všetky suroviny okrem škoricového cukru zmiešame, poriadne rozmixujeme a vylejeme na vymastený a pomúčený plech. Nakrájané polovičky sliviek rovnomerne poukladáme na vyliate cesto a mierne ich zatlačíme tak, aby sa cesto cez ne neprelievalo. Na záver posypeme balíčkom škoricového cukru. Pečieme pri teplote 180 °C 20 minút.

TIP NA VÝLET

Šútovský vodopád

Tento krásny 38-metrový vodopád sa nachádza vo výške 830 m n. m. a je, zároveň, aj najvyšším vodopádom v Malej Fatre. Zdrojom vody v ňom je Šútovský potok, ktorý pramení v zaujímavom skalnom útve Mojžišove pramene. Tie nájdete približne kilometer od vodopádu. Dostanete sa k nemu o ďalšiu hodinku od informačnej tabule. Pramene vyvierajú pod Hromovým v nadmorskej výške 1 250 m a sú zaujímavé tým, že vytekajú priamo z kolmej steny tohto vrchu. Pramene nie sú ovplyvňované poveternostnými podmienkami, takže majú aj v obdobiach sucha dostatok vody. Potok priamo nad vodopádom je široký 2,5 metra a v každom ročnom období ponúka fascinujúci pohľad. Z obce Šútovo sa k tejto nádhernej atrakcii dostanete po modrej turistickej značke. Cestou si môžete prezrieť náučný chodník, kde sa dozviete rôzne zaujímavosti z oblasti fauny a flóry v tomto malebnom kúte Turca.

Samotná obec Šútovo ma tiež zaujímavú históriu. Prvá písomná zmienka je z roku 1403 ako Suto, z roku 1773 ako Sutowo, maďarsky Suttó. Tento názov je odvodený podľa chovu bezrohých oviec – šút, alebo podľa neďalekej tiesňavy nazývanej staroslovienky „šutom“. Obec patrila panstvu Sklabiňa a do 20. storočia tu mali majetky Révaiovci.

Zdroj: Internet

CYKLOTRASA DO TOMČIAN REALITOU!

■ **Martin (18. 9. 2020) – Primátor mesta Martin Ján Danko slávnostným prestrihnutím pásky oficiálne spustil novú cyklotrasu a chodník pre peších, ktorý prepája centrum mesta s mestskou časťou Tomčany.**

Od piatku 18. septembra môžu obyvatelia a návštevníci mesta Martin oficiálne využívať novú cyklotrasu a chodník pre peších z centra mesta do Tomčian. „Ako primátora mesta ma vždy veľmi teší, keď rýchlo a efektívne ukončujeme projekty. Cyklotrasa a chodník pre peších boli projektom, na ktorý Martinčania dlho čakali a ja som nesmierne rád, že sa nám podarilo bezpečne prepojiť dve rýchlo sa rozvíjajúce mestské časti. Verím, že v najbližších mesiacoch budem môcť predstaviť aj iné projekty, ktoré zlepšia kvalitu života v meste,“ povedal primátor mesta Martin Ján Danko. Oba chodníky boli vybudované pozdĺž cesty III/2146 v smere od Martina do Tomčian. Začiatok stavieb je pri vjazde na odstavňú štrkovú plochu, ktorá sa nachádza za Národným cintorínom a koniec pri plánovanom vjazde na súkromné parcely. Cyklistická komunikácia je obojsmerná s dvomi protismernými pruhmi širokými 1,5 m, pričom celková prejazdná šírka cyklistickej komunikácie je v súlade s projektom tri metre. Od cesty je cyklotrasa oddele-

Cyklotrasa otvorená.
Zdroj: MM

Deti mali prednosť.
Zdroj: MM

ná trávnatým pásom v šírke jeden meter. Od chodníka pre peších je cyklistická komunikácia oddelená špeciálnou dlažbou pre nevidiacich a slabozrakých – pásom varovnej dlažby a pásom vodiacej dlažby. Súčasťou cyklochodníka je aj premostenie potoka Silava. Vybudovanie projektu predstavovalo investičný náklad vo výške 367 000 eur. „Podpora rozvoja športovej infraštruktúry je jednou z kľúčových oblastí, o ktorej intenzívne diskutujem s odborníkmi, obyvateľmi a podnikateľmi pôsobiaci v meste. Som si istý, že už v nasledujúcich mesiacoch sa nám podarí identifikovať nové projekty, ktoré posunú Martin opäť kúsok vpred aj v tejto oblasti,“ uzavrel martinský primátor.

PONUKA PODNIKATEĽOM!

Vedia o Vás občania?

Možno si myslíte, že áno. Skúste niekedy osloviť len svojich susedov alebo okoloidúcich, či vedia o Vašej prevádzke, butik, stánku, službe, možno budete prekvapení, že nevedia o Vašom druhu činnosti a podnikania takmer nič.

Naše noviny Vám preto ponúkajú výhodné ceny za umiestnenie reklamy, ktorou sa určite dostanete do povedomia potenciálnych zákazníkov.

Lebo raz darmo, keď o Vás ľudia nevedia, tak neprídu k Vám.

Cenník inzercie nájdete na stránke www.martinskenoviny.sk

PONUKA
PODNIKATEĽOM!